

ZAMONAVIY JAMIYATDA INGLIZ TILINING KASBIY VA
INTELLEKTUAL RIVOJLANISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI

Raxmiddinova Madina Mansurovna

*“Xorijiy til va adabiyoti: ingliz tili”
ta’lim yo’nalishi 2-bosqich talabasi*

Ilmiy rahbar: Bo’riyeva Shahnoza

Annotatsiya: Bugungi globallashuv davrida ingliz tilini bilish nafaqat aloqa vositasi, balki kasbiy muvaffaqiyat va intellektual rivojlanishning zaruriy shartiga aylandi. Insoniyatning ilmiy, texnologik va madaniy taraqqiyotidagi asosiy yutuqlar ko’pincha ingliz tilida e’lon qilinadi. Shu sababli, mutaxassis o’z sohasida raqobatbardosh bo’lishi uchun bu tilni mukammal o’zlashtirishi lozim. Masalan, “Artificial Intelligence”, “Sustainable Development”, “Evidence-based Medicine” kabi atamalar global standart sifatida ingliz tilida shakllangan. Annotatsiyaning asosiy maqsadi – ingliz tilining kasbiy faoliyatdagi falsafiy va amaliy ahamiyatini ochib berishdir. Til — tafakkurning ko’zgusi. Inson qanchalik ko’p til bilsa, uning dunyoqarashi shunchalik kengayadi. Ingliz tili orqali shaxs xalqaro konferensiyalar, ilmiy simpoziumlar va biznes uchrashuvlarida faol qatnashadi, o’z g’oyalari keng maydonda himoya qila oladi. Shuningdek, ingliz tilini bilish ilmiy ma’lumotlarga to’g’ridan to’g’ri kirish, yangi texnologiyalarni egallash va turli davlatlar bilan samarali hamkorlik qilish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini bilish – bu oddiy lingvistik ko’nikma emas, balki global tafakkur sari ochilgan eshikdir. U kasbiy rivojlanish, jamiyat taraqqiyoti va shaxsiy o’sishning eng muhim omillaridan biridir.

Kalit so’zlar: Ingliz tili, globallashuv, kasbiy muvaffaqiyat, intellektual rivojlanish, ilmiy taraqqiyot, texnologiya, xalqaro hamkorlik, konferensiya, global tafakkur, lingvistik ko’nikma.

Kirish: Bugungi globallashuv davrida ingliz tili oddiy muloqot vositasidan ko’ra kengroq ma’noga ega bo’lib, kasbiy muvaffaqiyat va intellektual taraqqiyotning muhim kalitiga aylandi. Insoniyatning eng yirik ilmiy kashfiyotlari, zamonaviy texnologiyalari va innovatsion g’oyalari asosan ingliz tilida ommaga taqdim etilmoqda. Shu bois ingliz tilini bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki jamiyat taraqqiyoti uchun ham zarur ehtiyojdir. Til — tafakkur ko’zgusi. Inson qanchalik ko’p

til bilsa, uning dunyoqarashi shunchalik kengayadi. Ingliz tilini egallash mutaxassisga ilmiy manbalarga bevosita kirish, xalqaro konferensiyalar va simpoziumlarda faol qatnashish, shuningdek o'z kasbiy faoliyatini global miqyosda davom ettirish imkoniyatini beradi. Masalan, tibbiyot sohasida “evidence-based medicine”, axborot texnologiyalarida “artificial intelligence”, iqtisodiyotda esa “sustainable development” kabi atamalar dunyo bo‘ylab umumiy me‘yor sifatida qabul qilingan. Bunday terminlarni bilish nafaqat bilimni, balki kasbiy raqobatbardoshlikni ham ta‘minlaydi.

Demak, ingliz tilini bilish bugungi kun shaxsini faqat mutaxassis emas, balki global fikrlovchi, innovatsion g‘oyalarga ochiq va xalqaro miqyosda faoliyat yurita oladigan inson sifatida shakllantiradi.

Muhokama: Ilmiy bilim va manbalarga kirish imkoniyati, ingliz tili - zamonaviy ilm-fan olamiga kirish uchun universal kalitdir. Bugungi kunda dunyodagi eng nufuzli ilmiy maqolalar va tadqiqotlar asosan ingliz tilida e‘lon qilinmoqda. Masalan, Nature, Science, The Lancet kabi jurnallar butun ilmiy hamjamiyat tomonidan ishonchli manba sifatida qabul qilingan. Ushbu jurnallarda chop etilayotgan maqolalarning asosiy tili inglizcha bo‘lgani sababli, ingliz tilini bilmagan mutaxassis yangi bilimlardan bevosita foydalanish imkoniyatidan mahrum bo‘ladi. Shuningdek, zamonaviy ilmiy terminologiyaning katta qismi ingliz tilida shakllangan. Tibbiyotda — “evidence-based medicine”, biologiyada — “genome sequencing”, kimyoda — “nanotechnology”, axborot texnologiyalarida esa — “artificial intelligence” va “machine learning” kabi atamalar global standart sifatida qabul qilingan. Demak, ingliz tilini egallash nafaqat bilim olish, balki zamonaviy fan tilini o‘zlashtirish demakdir.

1. Kasbiy muloqot va xalqaro hamkorlik

Kasbiy faoliyatning muhim jihatlaridan biri — xalqaro hamkorlikdir. Bugungi kunda yirik konferensiyalar, ilmiy simpoziumlar va biznes uchrashuvlarning asosiy tili ingliz tili hisoblanadi. Masalan, World Economic Forum, COP Climate Summit yoki United Nations General Assembly majlislari asosan ingliz tilida olib boriladi. Bu esa ingliz tilini bilgan mutaxassisga o‘z g‘oyalarini erkin ifodalash, xalqaro hamjamiyatga o‘z ilmiy qarashlarini taqdim etish imkonini beradi.

Ingliz tilini bilish shaxsga nafaqat muloqot qilish imkonini beradi, balki global ilmiy va iqtisodiy jarayonlarda faol ishtirokchi bo‘lishga yordam beradi. Shu sababli ingliz tili — kasbiy muvaffaqiyat sari olib boruvchi ko‘prikdir.

2. Falsafiy va tafakkuriy jihat

Til — inson tafakkurining oynasi hisoblanadi. Falsafa tarixida mashhur olim Ludwig Wittgenstein shunday deydi: “The limits of my language mean the limits of my world.” Ya’ni, insonning tili qanchalik keng bo’lsa, uning dunyoqarashi ham shunchalik keng bo’ladi. Ingliz tilini o’rganish insonning nafaqat bilimini, balki tafakkur uslubini ham o’zgartiradi. Chunki ingliz tilidagi tushunchalar, iboralar va terminlar uni yangi fikr doiralari olib kiradi. Masalan, “critical thinking” (tanqidiy tafakkur) va “problem-solving skills” (muammoni hal qilish ko’nikmalari) kabi tushunchalar ingliz tilidagi ilmiy va kasbiy adabiyotlarda keng qo’llaniladi hamda mutaxassislarning fikrlash tarzini boyitadi. Shu bois, ingliz tilini o’zlashtirish — bu nafaqat lingvistik mahorat, balki intellektual va ruhiy o’sishning muhim manbaidir.

3. Kasbiy muvaffaqiyat va raqobatbardoshlik

Bugungi mehnat bozorida ingliz tilini biladigan mutaxassislar yuqori baholanadi. Chunki ular xalqaro kompaniyalarda faoliyat yuritish, xorijiy hamkorlar bilan aloqalar o’rnatish va global loyihalarda qatnashish imkoniyatiga ega bo’ladi. Masalan, IT sohasida ishlayotgan mutaxassis ingliz tilini bilmasdan turib “software engineering”, “cybersecurity”, “data analysis” yoki “cloud computing” kabi atamalarni chuqur anglab yetolmaydi. Shuningdek, biznes sohasida “leadership”, “management”, “sustainable development goals (SDGs)” kabi tushunchalar ingliz tilida shakllangan va xalqaro miqyosda faqat shu tilda qo’llaniladi. Demak, ingliz tilini bilish shaxsga nafaqat bilim beradi, balki uni raqobatbardosh, global bozor talablariga javob bera oladigan mutaxassisga aylantiradi.

4. Shaxsiy va ijtimoiy taraqqiyot

Ingliz tili nafaqat shaxsiy rivojlanishga, balki jamiyat taraqqiyotiga ham xizmat qiladi. Bugungi kunda BMT (UN), YUNESKO (UNESCO), Jahon sog’liqni saqlash tashkiloti (WHO) kabi xalqaro tashkilotlarning asosiy ish tili inglizcha hisoblanadi. Shu bois, ingliz tilini o’zlashtirgan shaxs o’z mamlakati nomidan xalqaro maydonda faol ishtirok etishi mumkin.

Bu tilni bilish insonni zamonaviy global muammolar — iqlim o’zgarishi (climate change), barqaror rivojlanish (sustainable development), inson huquqlari (human rights) kabi dolzarb masalalar bo’yicha xalqaro muloqotda faol qatnashuvchi qilib shakllantiradi.

Xulosa: Zamonaviy jamiyatda ingliz tilini bilish oddiy aloqa vositasi darajasidan chiqib, shaxsiy rivojlanish, ma’naviy kamolot va kasbiy muvaffaqiyatning strategik omiliga aylanib bormoqda. Inson qancha ko’p til, xususan global nufuzga ega ingliz tilini mukammal o’rgansa, uning dunyoqarashi kengayib, fikrlash doirasi

chuqurlashadi. Chunki til — bu tafakkurning ifodasi, u orqali inson jahon tajribasi, ilmiy bilim va ma'naviy meros bilan tanishadi. O'zbekiston misolida ko'rsak, so'nggi yillarda ingliz tilini o'rganishga qiziqish, xalqaro imtihonlarda ishtirok etish va sertifikat olish jarayoni sezilarli darajada ortmoqda. Davlat tomonidan imtihon xarajatlarini qoplash, bepul kurslar tashkil etish va qo'llab-quvvatlash siyosati yoshlarning til o'rganish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Bu jarayon nafaqat mamlakatning intellektual salohiyatini oshirmoqda, balki O'zbekistonning global maydondagi obro'sini ham mustahkamlab bormoqda. Falsafiy jihatdan qaralganda, til inson va jahon o'rtasidagi muloqot vositasidir. Ingliz tili esa bugungi kunda bundan ham ortiq — global taraqqiyotning universal timsoliga aylangan. L. Vitgenshteyn ta'kidlaganidek: “Mening tilimning chegaralari — mening olamimning chegaralaridir.” Ingliz tili insonning ichki olamini kengaytirib, uni butun dunyo hamjamiyati bilan bog'laydi. Shunday qilib, ingliz tilini bilish — XXI asr insonining kasbiy, intellektual va ma'naviy rivojlanishini belgilaydigan asosiy shartdir.

U shaxsga yangi imkoniyatlar ochib beradi, ilmiy yangiliklarni tezkor o'zlashtirishga yordam beradi va xalqaro hamkorlikda faol ishtirok etish imkonini taqdim etadi. Jamiyat uchun esa bu jarayon global raqobatbardoshlikni ta'minlash va kelajak taraqqiyotini kafolatlash vositasiga aylanadi.

Adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev. (2020-yil 6-may). “Chet tillarini o'qitish tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-5117-son qarori. Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2021-yil 19-may). “Chet tillarini o'rganishni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida”gi qaror. Toshkent.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat test markazi (DTM). (2020–2024). Chet tillari bo'yicha milliy va xalqaro imtihon natijalari statistikasi. Toshkent: DTM nashrlari.
4. Kun.uz. (2024-yil 14-dekabr). Uzbekistan sees fivefold growth in IELTS success among youth. <https://live.kun.uz>
5. Kursiv Media. (2025-yil 30-iyun). Uzbekistan to expand support for students admitted to top-300 global universities. <https://uz.kursiv.media>
6. Gazeta.uz. (2024-yil 10-aprel). “Uzbekistan to compensate costs of foreign employment exams and visas.” <https://www.gazeta.uz>